

SATIE.

artikel in dit blad
er mij een brief,
et geheel niet met

ie voor den arbeid
r zijn besef is heel
t veel meer dan
t liefhebberij van

beschrijving van
derde Evangelisatie

werd centrum een
lagavond evangeli-
99 pCt. uit Gere-
bente, en de pre-
geluisterd wordt
andere amateur-
dan Gereformeer-
jaar en comite-
heid in heggan-
begrip ik niet...
als het in leders
en belijder is van

dat er heden nog
den arbeid der
eken. Ik zal niet
e overtuigen. Dan
an herhalen, wat
de pers, op con-

merkingen maken.
werd opgemerkt,
insten onder ons
ten hebben". Mis-
an dit blad. Laat

urlijke der Evan-
ant ge vinden in
e derde Congressen
e ooit de moeite
omende manna,
te volk, daar heb-

en vragen: heb
chriftuurlijke der
sja, die het Evan-
eid kennelijk ge-
en enkel woord
ge nikt, nikt
xoo), zoodat er
is tot 't licht —
wijs noemen uit
t geoorloofd is?
omt de inzender
r de beste Evan-
daar komt? Ge-
zen: „me dankt”

(twijfel). Ik laat
het woord en zeg
an een achtjarig
l door de honden

nderen genomen
n. Ik spreek van
nweken, van de
tsje en ik beken
dijn. De menschen
ekregen, en heb-
ur uit den hemel
slukkig door zou-
Ja, volgens mij
an Enclides, die
liden bestaat, dat
is dan een een-
t is, maar ik kan
te principes. Wat
noodig, want ik
ink, op de aarde
harmonie nader
nog niet zijn. Ik
en leeuw en den
en. Ik wil er bij
al worden. Maar
in liden de toe-
t mij zeggen? Ik
voor elkaar ver-
n zouden deelen
vaders, in alle
ij onbegrijpelijk
en zal er toe ko-
zijn achtste jaar
als 't niet is op-
niet; ik begrijp
n, als alles zich
echt, Heer, want
lder zal worden.
s ik zoohang ge-
„Gij hebt recht
verklaar ik, dat
monie.
adelle kind, om-
artoe dient het
ongedaan ma-
En is er har-
lat er niet meer
heid niet waard

Lieve broeder, sedert wanneer is voor ons Gerefor-
meerden, wat iemand hunner denkt een bewijs?
Voor wat iemand denkt in zulke zaken heb ik na-
tuurlijk weinig respect, tenzij hij voor dat denken be-
wijzen bijbrengt uit de Schrift. Zou dat niet echt Gere-
formeerd zijn?

Verder schijnt de schrijver geen voldoende kennis
te hebben van wat door de Evangelisatie der Gerefor-
meerden wel wordt gedaan. Hij schrijft over dat ge-
bouwte in een Gereformeerd centrum. Ja, als het
zoo was; als juist dat centrum daarvoor werd ge-
zocht; en als dan de Evangelisatie niets anders deed
dan zulk een Bijbellezing houden — dan was er reden
voor een zachte opmerking. Maar ik behoeft menschen,
die van Evangelisatie iets afweten, niet te zeggen,
dat het zoo niet is; dat er heel wat andere arbeid
wordt verricht, echt in steeg en slop. Waarvan onze
broeder niets schijnt te weten; waarom hij dan ook
beter had gedaan met het niet te schrijven.

In mijn eigen omgeving is men nu b.v. bezig met
een poging, het Evangelie te brengen in een plaats, die
in heidensche duisternis voortleef; waar bijna niemand
van het Evangelie iets meer afweet. Waar de vijand-
schap fel is; waar Satan klaarblijkelijk alles in het
werk stelt, om den arbeid te verhinderen. Zoudt ge
denken, broeder, dat uw beschrijving met die wer-
kelijkheid klopt?

Verder wordt nog de oude toon beluisterd, dat de
predikanten beter zouden doen door te gaan arbeiden
onder die van Gods Woord onder de eigen leden der
Kerk af gaan dwalen. Meer werken onder de eigen
leden; voor hun afdwalen is de schuld gedeeltelijk
bij de Kerk, in concreto bij de predikanten, die hun
tijd verspillen aan Evangelisatie.

Deze tegenstelling hebben we nu al uit den trouwe
gehoord. Terwijl men nog niet schijnt te begrijpen,
dat ze geheel en al scheef is getrokken. Is het nu
zoo, dat de predikanten al hun tijd geven aan Evan-
gelisatie, en daardoor geen tijd hebben om hun eigen
leden te beheren?

Misschien, dat iemand het meent. Maar dan geldt
weer, dat hij van de dingen niet op de hoogte is.
Onze Dienaren des Woords doen in den regel per-
soonlijk aan den arbeid niets of zeer weinig. Leiding
geven — anders niet. Als een Dienaar des Woords
eens niets deed aan de leden der eigen Kerk, of als
ze die niet genoeg beheren — dan had dat, dreef
verschijnsel met de Evangelisatie niets, in het geheel
niets, te maken.

En als ze wel hun eigen leden zoo getrouw mogelijk
verzorgen, dan is hun daardoor in het geheel niet de
gelegenheid benemen, om hun werk voor Evangelisatie
te doen.

Of ja, er werd immers gesproken over die Zondag-
avondsamenkomsten. Daarin bestond dan vooral vol-
gens den schrijver de Gereformeerde Evangelisatie.
Maar daarvoor geeft de betrokken predikant niet een
avond in de week, of een middag, waarin hij leden
der gemeente kon gaan beheren — maar zijn eigen
vrijen Zondagavond. En door het opofferen van dien
avond komen de leden der gemeente niets te kort.

Zoo nu en dan hoort men eens kritiek als in het
schrijven van den lezer, dien ik op het oog heb.
Hoevel niet veel en niet vaak.

is, betaald te worden met den prijs der tranen van het
kind. Ik wil niet zien, dat de moeder den beul omhelst.
Zij kan hem niet vergeven, zelfs al vergaf haar kind hem;
als zij niet kan vergeven, waar is de harmonie? En ik wil
de harmonie niet, uit liefde voor de menschen. Ik behoud
liever mijn ongewroken liden en mijn verontwaardiging,
zelfs al had ik ongelijk. Het entreebiljet voor de harmonie
is te duur; ik geef het mijne terug. En als ik eerlijk wil
zijn, moet ik het zoo gauw mogelijk teruggeven. Ik weiger
God niet, ik geef hem alleen eerbiedig zijn biljet terug.”

„Dat is opstand tegen God”, zeide Aliocha met zachte
sten en neergeslagen oogen.
„Opstand? Ik duld zulk een woord niet in jouw mond”,
zeide Iwan op snijdenden toon. „In opstandigheid kan
men niet leven, en ik wil leven. Maar opstandig mij: als
ij het was, die het gedachteken van het eindelijke geluk
opbouwde, zou je dan de noodzakelijkheid voelen, dat die
kleine wezentjes er voor leden? zou jij er in toestemmen,
te bouwen op tranen?”

„Neen, ik zou er niet in toestemmen.”
„Kun je het denkbeeld verdragen, dat de menschen,
voor wie je zoudt bouwen, hun geluk zouden verkrijgen
tot den prijs van dat martelaarschap?”

„Neen broeder, ik kan het niet verdragen”, viel Aliocha
plotseling in met schitterende oogen, „maar er bestaat
een Wezen, dat alles kan vergeven, omdat hij zelf zijn
onschuldig bloed heeft gegeven voor alles en voor allen.
Je hebt hem vergeten en op hem rust het gebouw, en tot
hem zal geroepen worden: „Gij hebt recht, Heer!”

„Neen, ik had hem niet vergeten, en ik verwonderde
mij er al over, dat je hem niet ten tooneele bracht, volgens
de gewoonte van menschen als jij, in zulke discussies. ...
Aliocha?”

En ten bewijze, dat hij heusch den Christus niet ver-
geten had, gaat Iwan dan zijn „gedicht” opzeggen, ge-
titled „De Groot-Inquisiteur”.¹⁾

Deze legende speelt in de 16de eeuw. Christus komt
Ziek voor een oogenblik nog weer op de aarde vertoonen,
en wel in Sevilla, na een afschuwelijke ketterverbranding,
dank zij de Inquisitie. Als Jezus komt, zonder eenig ge-
rucht, herkennen allen Hem. De menschen verzamelen
zieh rondom Hem, Hij verricht weer wonderen: doet een
zevenjarig meisje uit haar doodkist opstaan. Juist op dat
oogenblik komt de Groot-Inquisiteur voorbij; „het is een
gruisaard van negenig jaar, van hooge, rechte gestalte
met mager gelaat en diepe, fonkelende oogen; hij draagt
een oude, grove monnikspij. Hij heeft alles gezien en zijn
gezicht wordt somber. Hij fronsz zijne dichte wenkbrau-
wen, en beveelt met een fingerwijzing aan de wachtli-

Ik acht het niet erg, als er op den arbeid kritiek
wordt uitgebracht. Natuurlijk niet. Alle menschenwerk
is feilbaar en kan door opbouwende kritiek alleen maar
winnen.

Als die kritiek maar niet uit de hoogte is. Voor zulk
een kritiek haalt men de schouders op. En heel vaak
is die kritiek geboden uit volslagen onkunde met den
arbeid en met wat van Gereformeerde zijde reeds vaak
is gezegd.

Zulke broeders en zusters zou ik willen ruden: och,
staak nu voorloopig uw kritiseren eens en ga eens
ernstig bestudeeren, wat door onze voormannen is ge-
zegd. Ge kunt het h.v. vinden in rapporten van Synoden
en Handelingen van de beide Evangelisatiecongressen.

En wanneer een criticus dat alles heeft doorgelezen,
dan acht ik het mogelijk en waarschijnlijk, dat hij van
inzicht is veranderd en van harte steunen gaat den
gezegden arbeid, die ook door en vanwege de Gere-
formeerde Kerken wordt gedaan.

Laat men maar kritiseren en zijn opmerkingen ma-
ken. Als maar voorop staat, dat men daarbij de lijnen
zuiver trekt. Recht, naar Gods Woord. En, tweede
onafwijshare voorwaarde, dat men eerst eens kennis
gaat nemen van wat alzo geschreven is; opdat men
als ter sake kundigen recht van spreken heeft.

C. B.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Persstemmen.

Leertucht in Zuid-Afrika.

Prof. J. A. du Plessis spreekt in „Die Kerkblad” er
zijn bijdschap over uit, dat door het besluit van de
Kaapsche Synode de banden tusschen de Ned. Ger. Kerk
en de Geref. Kerken in Zuid-Afrika nauwer zijn aan-
gehaald.

Immiddels hoopt hij, dat de zusterkerk zich niet zal
vergeen met alleen Prof. J. du Plessis onder behan-
deling te nemen. Hij verwijst daarvoor naar wat Assen
deed.

Dit was verblydend om in die meerderheidsrapport
op te merk hoe die Gereformeerde waarhede en die ou-
en nuwe verdedigers daarvan, soos Kalvyn, Kuyper en
Bavinck, die deurslag gegee het.

Daar is geen twyfel daaraan dat hierdie handhawing
van die Gereformeerde dogma die Ned. Geref. Kerk
nouer aan ons verenig het.

Ons mag dieselfde verklaar van die Ned. Geref. Kerk
in die O.V.S. op grond van die besluite van sy Sinode
nog onlangs oor dieselfde saak.

Oor hierdie beginsel-toenadering verby ek my. Die
volgende vraag is hoe hierdie dogmatiese uitprake
kerkregtelik sal toegepas word.

Ons het die oog op predikante en onderlinge wat
blykens hulle beswaarskrif en hulle nitgesproke gevoe-
lens op die Sinode hulle nie onderwerp aan die Sinode-
besluite nie.

Op die Sinode van Assen van die Gereformeerde
Kerke van Nederland is aan die Klassiese opdrag ge-
gee dat alle ampdragere die dogmatiese beslissinge
van die Sinode in die saak Geelkerken moes aanvaar
(hulle moes „konfirmeer”) en die wat geweier het moes
kerkregtelik behandel word.

„n Dergelike besluit is nie deur die Kaapstadse
Sinode geneem nie.

Hem te grijpen. En het overwicht van den man is zoo
groot, dat de menigte uiteenwijkt voor de soldaten, die
Hem gevangen nemen, en Hem medevoeren.”

„Nacht komt de Inquisiteur, alleen, in Zijn eel, ziet
Hem lang aan en vraagt: „Zijt Gij het? Gij?” Hij krijgt
geen antwoord en waarschuwt Jezus dan hun rust niet te
komen verstoren, anders zal hij Hem morgen als de
slechtste der ketters laten verbranden. Dat is de grond-
trek van de R.-K. Kerk: de menschen hebben hun vrij-
heid geleegd aan de voeten van de priesterschap en gevoe-
len zich daarbij heel wel.”²⁾

Jezus heeft Zijn Kerk toch zelf de macht gegeven, niet-
waar, om te binden en te ontbinden, nu moet Hij de kerk
niet in den weg gaan staan.

De Inquisiteur vindt zichzelf barmhartiger, dan Chris-
tus, hij heeft de menschen lief, zooals ze zijn, Christus,
zoo, als ze zijn moeten, Hij wil ze volmaakt hebben. Neen,
Jezus had destijds moeten erkennen, dat de drie z.g. „ver-
zoekingen” in de woestijn, de grootste waarheid bevatten,
die men n zeggen kon. Hij had „Ja” moeten zeggen daar-
op: „Gij hebt het enig vaandel weggestooten, dat alle
menschen onder uwe wet had kunnen tezamen brengen:
het vaandel van het aardse brood: en gij hebt het ver-
stooten in naam van het hemelsche brood.”

Er zijn maar drie dingen, waardoor de zwakke men-
schen beheerscht kunnen worden en die hun geluk ver-
schaffen kunnen: het wonder, het mysterie en het gezag.
„Gij hebt die verworpen, wij hebben uw leer verbeterd, en
haar grondvest op het wonder, op het mysterie en op
het gezag. En de menschen zijn opnieuw gelukkig, omdat
ze opnieuw geleid worden als een kudde, en die afschu-
welijke gave der vrijheid van hen is weggenomen, de vrij-
heid, die hun zooveel liden heeft gebracht.”

Dan spreekt de Inquisiteur het mysterie uit van de
R.-K. Kerk: zij heeft van den Satan aangenomen, wat
Jezus eens weigerde. „Wij hebben van hem Rome ont-
vangen en het zwaard van Caesar, en wij kunnen ons-
zelve uitroepen tot koningen der aarde.”

Hun geheim is, dat zij gelooven, dat er niets is; hun
kracht, dat zij de menschen doen gelooven, dat ze met hun
zonden tot hen kunnen komen, ter verzoeking, zoodat ze
gelukkig kunnen leven, de miljoenen en miljoenen, met
de hoop op een eeuwig loon. Wie zou er nu meer geluk-
kig maken, Jezus of zij?

Daarbij blijft het dan: Gij hebt onze rust gestoord, mor-
gen verbrand ik u.

Ontstellend geheim van dezen ketterjager: uit liefde tot
de menschen, gelooft hij niet, kan en wil hij niet gelooven
in God.

Die Sinode het wel aan die Ring van Stellenbosch
opgedra om weer die saak van Prof. du Plessis in be-
handeling te neem en uitgespreek dat daar genoeg-
same gronde is om 'n „akte van beskuldiging” teen die
Professor in te dien en ook besluit om weer te vergader
as die Kuratore nie tevrede gestel word nie. Ons zal die
behandeling van hierdie saak nie vooruit loop nie.

Maar is die saak met die beslissing oor Prof. du
Plessis afgedaan?

Dit is nie op ons weg om 'n gedragslyn vir 'n ander
Kerk voor te skrywe nie.

Leeraiwerheid egter eis ook leertug. As die een nie
die ander volg nie dan word dogmatiese beslissinge van
'n Sinode 'n dooie letter.

Prof. J. du Plessis verzet zich bij voorbaat.

De hoop, dat prof. J. du Plessis zijn afwijkende gevoe-
lens herroepen zal is vrijwel ijdel.

Hij schijnt zelfs de wettigheid van de Synodale beslui-
ten te willen betwisten.

Het gewone verschijnsel.

Zijn naamgenoot schouwt als volgt „Het Zoeklicht”
(orgaan van prof. J. du Plessis):

Prof. du Plessis skrywe in die jongste „Het Zoek-
licht” oor die onlangse Sinode as volg: „Het was de
Synode kennelijk niet te doen, aanhangige leerstukken
bedoord te overwegen en voorzichtig te formuleren,
doch alleen met het oog op de „beroering” in de Kerk,
ze zo te formuleren, dat het eenvoudige maar vrome
gemoed met zulke formulering genoeg kon nemen,
en van de Synodale vergadering kon verklaren: „Hul
het daarom mooi vir ons ou geloof en ons ou Bybel op-
gekom!”

Tegen de formulering die het de Synode belijfd heeft
te aanvaarden, werd door een invloedryke minderheid,
bestaande uit vele van de ervarenste en kundigste pre-
dikanten van de Kaapse Kerk, sterke tegenstand ge-
boden. Dit feit alleen is genoeg om de aangenomene
formulering te kondemneren. Immers op zulk een be-
langrijke kwestie als de omachrijving van haar leer
moet er bij iedere Kerk eenstemmigheid bestaan.”

Die Professor se dan verder dat die besluite deur die
hulp van onderlinge onbedrewe in die teologie deug-
gedryf is en die vraag is of die besluite nie ultra
vires (onwettig) is nie.

Die Sinode het volgens die Ordonnansie nie die reg
daartoe nie. Die Professor ondersteun verder die pro-
tes van die sestig lede, „en dit waardige protest zal in
de notulen staan om tot in lengte van dagen te waar-
schuwen tegen haastige en onbedachtzame resoluties”

In dieselfde „Zoeklicht” verskyn 'n samespraak van
ses persone onder die hoof „n Hedendaagse Sokrates
in ons Porseleinkas” onder die naam van Nico Hof-
meyr, B.A. in verband met die „beroering onder
Israel”

Voorman is 'n ortodokse broeder wat dit in die
argumentasie moet afle teen 'n jong dokter, 'n jong
Dokter wat haar B.A. gedoen het. Natuurlik is Voer-
man 'n tiepe van die ou soort wat nog vashou aan die
Bybel maar wat belaglig daaruit kom. Sulke onsin as
wat in die stuk voorkom is bereken om water op die
meul te gooi van die sogenaamde „eerlike intellektuele
twyfelaars”, pragtige? tiepes van waarheidsoekers wat
met die waarheid gebreek het.

Uit alles blyk dat die slim mense hulle nie gaan
neerle by die uitsprake van hulle Sinode nie.

Hulle weet beter, hierdie redders van die jeug.

Laat die jongmense nou maar hierdie samespraak
van Nico Hofmeyr „ten tonele” opvoer!

Het einde is zoo: „De inquisiteur zwijgt, wachtend op
een antwoord van den gevangene. De stilte is hem on-
dragelijk. Terwijl hij sprak, heeft de ander hem zonder
ophouden in de oogen gezien, met zachten, doordringen-
den blik, en klaarblijkelijk met het voornemen niet te ant-
woorden. De grijsaard zou wenschen, dat hij iets ant-
woordde, al ware 't iets bitters of afschuwelijks. Plotse-
ling gaat de gevangene stil naar hem toe, en kust hem
zacht op de negentigjarige lippen. Dit is heel zijn ant-
woord. De oude man siddert. Zijne lippen beven in ont-
roering: hij gaat naar de deur, doet die open en zegt:
„Ga heen en keer niet terug. Nimmermeer. „En de ge-
vangene gaat heen door de duistere stad”.

Er zijn er, die, bij de weergave van deze legende, het
hierbij laten, maar er is nog een zeer korte, maar aller-
belangrijkste „toepassing” aan toegevoegd, in deze wor-
den: „En de grijsaard?”

De kus brandt hem op 't hart, maar hij blijft getrouw
aan zijn idee.”

„En jij met hem”, riep Aliocha droef uit.”

Wie heeft gelijk: Christus of de Groot-Inquisiteur?

Wie bij den laatste terecht komt, eindigt in het meest-
trotsche ongelooft, dat denkbaar is, in een absolut-
jezuïtisme, in den meest-wrang zin van dat woord.
Wie het niet weet, gaat onder in den twijfel, die een
mensch tenslotte niet dragen kan, bij dien mensch wordt
het einde: wanhoop en waanzin (waarheen de laatste
woorden van dit boek heenwijzen: „Iwan was nog steeds
krankzinnig”).

En, wie het zoekt bij Christus, ik bedoel den door
Dostojewski, in dit verhaal, aan zichzelf voorgehouden
Christus, den Zwijzame, die den Groot-Inquisiteur kust?
Voor we daarop een antwoord geven, vervollledigen wij
de trekken van dit Jezus-beeld nog nader.

¹⁾ Zie Leipoldt, a.w. pg. 349/50.

²⁾ Uit het Russisch, door S. van Praag, in twee deelen,
Amsterdam, Van Holkema & Warendorf. Zie deel I, pg. 298.

³⁾ Uit het Fransch vertaald, door Anna van Gogh Kaulbach,
in twee deelen. Van Holkema & Warendorf, Amsterdam.

⁴⁾ Zie diens artikel: „Christus en de Groot-Inquisiteur bij
Dostojewski”, in Elfheto, Orgaan der N. C. S. V., 75ste Jaar-
gang, No 6, Maart '21. (m.n. pg. 164).

⁵⁾ A.w., Dl I, pg. 201/3.

⁶⁾ Soortgelijke teekening van het Rooms-Katholicisme als
geen Christendom meer en een Christus verkondigend. Die
voor de derde verzoeking van den duivel berijkt, kunt ge
vinden in „Booze Geesten”, Dl I, pg. 294.

⁷⁾ A.w., Dl I, pg. 204/21.